

جلسه ۱۸۴

سه شنبه ۱۴ صفر ۱۳۹۰
۲۱ آوریل ۱۹۷۰

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز سه شنبه (۱) اردیبهشت ماه ۱۳۴۹

فهرست مطالب :

- ۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲ - تصویب صورت جلسه .
- ۳ - طرح استیضاح گروه پارلمانی حزب
- پان ایرانیست و جواب آقای نخست وزیر .
- ۴ - ابراز اعتماد بدولت آقای امیر عباس هویدا .
- ۵ - اعلام وصول و قرائت نامه های مربوط بدولایحه قانونی از مجلس سنا .
- ۶ - ختم جلسه .

مجلس در ساعت ۹ صبح برباست آقای عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه آقایان :

- زرگر زاده - خانلر قراچورلو - مهندس قادر بناد -
- دکتر عدل - دکتر مدنی - پرویزی - بختیاری پور -
- بوشهری - تهرانی - دکتر حکیم شوشتری - دکتر رشتی -
- دکتر متین - دکتر یگانگی - عجم - ملک افضلی - آموزگار -

غائبی با اجازه آقای :

طباطبائی .

غائبین مریض - آقایان :

- جاماسبی - دکتر برومند - پاینده - دکتر غنی - کاسمی -
- مهندس معینی زند - تیمسار حکیمیان - کریم بخش سعیدی .

۲ - تصویب صورت جلسه .

رئیس - راجع بصورت جلسه دفعه گذشته نظری نیست؟

(اظهاری نشد) صورت جلسه تصویب میشود .

۳ - طرح استیضاح گروه پارلمانی حزب

پان ایرانیست و جواب آقای نخست وزیر .

رئیس - وارد دستور میشود استیضاح گروه پارلمانی حزب

بان ایرانیست از دولت مطرح است آقای دکتر عاملی تهرانی
بفرمائید .

دکتر عاملی تهرانی - جناب آقای رئیس، همکاران

ارجمند خانمها، آقایان ،

در جلسه امروز مجلس شورای ملی استیضاح گروه

پارلمانی حزب بان ایرانیست از دولت جناب آقای هویدا

در مورد چگونگی عمل و رفتار دولت در مورد اعمال اصول

حل مسئله عظیم ، حساس و پر اهمیت بحرین مطرح میباشد

بیشک همه همکاران ارجمند پارلمانی اذعان دارند که در

دوره های قانونگذاری ایران پس از انقلاب تاریخی شاه و

مردم ، کوشش نمایندگان مصروف آن بوده است تا مسائل

مطروحه را در محیطی که استدلال بدور از غرض بر آن حاکم

است طرح نمایند و مهامی خود را بکار برند تا وفادار و هم‌آهنگی و وحدت نظر بدید آید بویژه مسائل مربوط به سیاست خارجی و سیاست دفاعی همواره با اتفاق نظر مورد بررسی قرار می‌گرفته است و خود بهترین شاهد این مدعا هستند که باره‌ای از مسائل سیاست خارجی در گذشته با اینکه از طرف گروه‌های اقلیت مطرح می‌گردید، بمقتضای روحی که به پیروی از تعلیمات آریامهر شاهنشاه ایران زمین پدید آمده بود و همچنین باقی است با تأییدهای یک‌پارچه و محبت‌آمیز دوستان اکثریت نیز برابر می‌گشت. اینک که در موقعیتی خطیر و حساس که اهمیت یک مسئله تاریخی بحثی دقیق تر و سنجیده‌تر را ایجاد میکند تا جائیکه گروه پارلمانی بان آیرانیست سبب برخورداری از امکانات پارلمانی بیشتری که بموجب مفاد آئین نامه در زیر عنوان استیضاح مقرر است از این شکل استفاده نمود، امیدوارم همکاران ارجمند که در اعتقاد خود نسبت به اصول دموکراسی و سنن پارلمانی تردید ندارند توجه خود را معطوف به استدلال و توضیحاتی نمایند که بعرض میرسانم و در اینمورد هرگونه داوری بیش ساختاری را از خود دوز سازند و دقیقاً به آن مواردی عنایت نمایند که استیضاح بخاطر آن مؤثر گرفته است و بدلائل گروه پارلمانی بان آیرانیست که دل به توجه موارد استیضاح است دقت فرمایند و انشاءالله پاسخ دولت نیز دقیقاً معطوف بموارد طرح شده خواهد بود و از این به هکذا در حق بی‌ارزنده بر ملت ایران آشکار خواهد شد

مقدمتاً برای آنکه توضیح موارد استیضاح آسان شود باید بعرض برسانم که حزب بان آیرانیست هرگز مخالف آن نیست که مسئله تاریخی بحریں در این هنگام مناسب که نیروهای استعماری دیرین، بمناسبت تضعیف نهادهای اقتصادی ناگزیر از ترك خلیج فارس میباشند، بنحو شایسته حل شود و نیز حزب بان آیرانیست هرگز مخالف نیست که در حل مسائل مهم خارجی از امکانات سازمان ملل متحد و مقامات وابسته به آن در مسیر تأمین مصالح ملی استفاده شود و نیز از عاقلان و اعتقاد دارم توصیه عنوان شده از سوی شاهنشاه آریامهر در مصاحبه دهلی نو، مشروط به آنکه از سوی مقامات مسئول اجرائی بنحو صحیح مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد و در حای دستورالعمل مناسب در حل مسئله بحریں میباشند. پس توجه استیضاح

هرگز و هرگز معطوف بمسائل بالا یعنی لزوم حل مسئله بحریں - لزوم استفاده از امکانات سازمان ملل متحد در مشکلات بین‌المللی و نیز لزوم رعایت تعلیمات مندرج در مصاحبه شاهنشاه در دهلی نو نیست (عباس میرزاشی - پس استیضاح دیگر لازم نداشت آن حرف‌های دیگر چه بود که عنوان کردید) بلکه توجه استیضاح صرفاً معطوف به نحوه کار مقامات اجرائی دولت است که باید بهر یک از هدفهای یاد شده بالا تحقق - بخشند و کار اجرائی آنان باید بنحوی انجام پذیرد که در ضمن وصول به هدف بر مقدمات صحیح استوار باشد و آثار تبعی سنجیده و مفید از آن حاصل گردد (فراچورلو - اطمینان داشته باشید) (عباس میرزائی آفای دکنتر عوام فریبی نکن دولت کارش بر بنیای صحیح انجام گرفته شما می‌خواهید کاغذ بر کنید) در این قسمت است که بدلائلی که بیان خواهد شد عمل و رفتار دولت را وافی بمقصود نمیدانیم در مقدمات آن مواردی از مسامحه را ملاحظه می‌کنیم و اگر بر همین منوال دوام یابد آثار ناگواری را بویژه در اعمال حق حاکمیت ایران بر خلیج فارس بر آن مترتب میدانیم

در نحوه عمل و رفتار دولت در برابر این مسئله عظیم ملی مواردی مشاهده می‌شود که اجزاء تشکیل دهنده آن در فکر و عمل با سه خصوصیت زیر تعارض دارد:

- ۱- معارض صریح تعلیماتی است که رهبر ملت ما در مصاحبه دهلی نو ابراز فرموده‌اند.
- ۲- معارض اصل سیاست مستقل‌مانی میباشند.
- ۳- معارض صحیح‌عقایدی است که از حاکمیت ملی و حفظ تمامیت ارضی استنباط میشود (چند نفر از نمایندگان اقلیت - صحیح است) (عده‌ای از نمایندگان اکثریت - بهیچوجه صحیح نیست، استنباط غلط است) در مورد اول یعنی تعارض با محتوای مصاحبه دهلی نو برای آنکه نتوانیم بمفهوم دقیق این تعلیمات آشنا شویم باید نخست استنباط صحیحی از مسئله بحریں و حل آن را در نظر بیاوریم تا بتوانیم ارزش و اهمیت دواصل عدم لزوم توسل به زور و لزوم اتکاء به نظر مردم بحریں که حاصل تعلیمات مصاحبه دهلی نو میباشند بی‌بریم. اما مسئله بحریں عبارتست از سلطه جا برانه استعمار بر قسمتی از میهن ما (صحیح است) و ایجاد بازه‌ای تمهیدات استعماری بمنظور ایجاد خفقان و سلب آزادی از هم‌میهنان بحریںی ما

که لازمی استیلا غاصبانه آنان میباشند (صحیح است). از آنجائیکه گفتارهای مغالطه‌آمیز بمنظور متزلزل ساختن اصول و مقدمات ملی با الهاست در جهان رواج یافته است و بوسیله انواع و اقسام استعمارگران نیز بر آتش اینگونه اوهام مغالطه‌آمیز بمنظور گسستن و یا سست کردن پیوندهای ملی دامن زده میشود و اینگونه مغالطه‌ها از هنگام جنگ جهانی دوم در میهن ما رواج بسیار داده شد و هم اکنون نیز بلندگوهای دشمنان ما در خارج کشور بر اساس همین مغالطه‌ها بدست‌پاشی می‌پردازند. گاه بر پایه استدلال‌هایی ریشه‌گرفته از این مغالطه‌ها اعتراضاتی را عنوان مینمایند. مثلاً وقتی میگوئیم مسئله بحریں عبارتست از سلطه جا برانه استعمار بر قسمتی از میهن ما میگویند شما چنین فرض میکنید و این مسئله از جنبه بین‌المللی سیمای دیگری دارد. در صورتیکه مسئله بحریں چه از دیدگاه ملی و چه از دیدگاه بین‌المللی سیمای واحدی دارد که همان استیلا غاصبانه استعمار انگلیس است بر گوشه‌ای از میهن ما و بخشی از هموطنان ما

از جنبه ملی این امر بدیهی می‌تواند کافی است بخاطر آوریم که درجه مکان مقدسی و با چه عنوانی اجتماع کرده‌ایم ما در مرکز قوه قانونگذاری ملت ایران و نمایندگان از سوی مردم سراسر ایران گرد آمده‌ایم که مردمی که در دستاویز و دبیرستانهای خود فرا گرفته‌اند که بحریں قسمت اسپر شده‌ای از میهن آنان است. هم‌اکنون در برابر خود صفحی از کتاب جغرافیای سال دوم دبیرستانها را دارم که در آن چنین میخوانیم:

«جزایر بحریں از دیرباز بمطابق اسناد غیر قابل انکار جزء لاینفک ایران بوده‌است ولی در زمان قاجار به بعضی از رؤسای محلی بحریں از ضعف حکومت قاجار به بعضی از و باخارجیان ارتباط یافتند و اجانب در این جزایر بطور غیر مشروع دست انداختند اما دولت ایران هیچگاه به این دست اندازها تمکین نکرده‌است. جزایر بحریں یکی از استانهای تابع ایران و در مجلس شورای ملی دارای کرسی نمایندگی است جزایر بحریں بمناسبت و فوراً کانهای نفت و صید مروارید اهمیت اقتصادی فراوان دارند»

همه‌ی ما با چنین تعلیماتی که عمیقاً منطبق بر حقایق تاریخی است پرورش یافته‌ایم و در اینجا بنمایندگی از سوی مردم سراسر ایران و از جمله بحریں که کرسی نمایندگانش

در میان ما خالی است جمع شده‌ایم. بنا بر این اگر در کشورهای بیگانه دور فردی بدلیل بی‌اطلاعی نسبت به توجیه مسئله بحریں بی تفاوت باشد در ایران زمین و بویژه در زیر این سقف برای چنین اندیشه‌ای جایی نیست.

اما از جنبه بین‌المللی نیز مسئله بحریں عبارتست از سلطه جا برانه و غاصبانه استعمار بر گوشه‌ای از وطن ما و اسناد تاریخی و جهان‌پسند این حقیقت خوشبختانه با دقت بسیار در کتاب منتشره از طرف اداره نهم وزارت امور خارجه ایران تحت عنوان «بحریں از دوران هخامنشی تا زمان حال» گرد آمده‌است و در مورد دوران استیلا غاصبانه استعمار باختصار می‌گویم که یکی از اصول حقوق بین‌الملل که از هنگام پدید آمدن مجمع اتفاق ملل و در طی مدت نفاذ منشور ملل متحد بر اساس آن احکام بسیار صادر شده‌است اینست که استیلا یا استعماری برای استعمارگر ایجاد حق نمیکند و هر زمان که رفع سلطه غاصبانه صورت پذیرد وضع بحال اول اعاده میشود و برای راحتی خیال آن دسته از معتقدان به نظرات منسوخی که صرف توالی استیلا استعماری را موجد حق میدانند نیز باید گفته شود که حتی استیلا غاصبانه استعمار فر توت در بحریں بچهار دلیل زیر استمرار نداشته‌است:

- ۱- اعتراض مکرر حکام محلی بحریں بقلبه جا برانه و غاصبانه انگلستان و توسل بحکومت‌های مرکزی وقت در تهران و احکام فارس بمنظور استخلاص.
- ۲- اعتراضات بیابی دولت شاهنشاهی ایران که از جهت حقوقی بدلیل تعقیب مدعا مانع نفاذ ضابطه مرزور زمان است و بیشک آخرین اعلامیه معروف به استیلا زور و تزویر آنرا بخاطر دارید و بحکم آنکه بحریں در جزء تقسیمات کشوری منظور بوده‌است و هست و کرسی نمایندگی دارد.
- ۳- اعتراضات بیابی مردم بحریں که گاه و بیکر آن شکل قیامها و انقلابات خونین و بر رنج را بخود گرفتند و همگی با فشار اسلحه نافرمانده‌است (اسناد این وقایع در کتب و بیشک در آرشیو مجلس شورای ملی محفوظ است) و در سالهای اخیر بسیاری از اعتراضات مردم بحریں بوسیله حزب بان آیرانیست تقدیم ساحت مقدس مجلس شورای ملی شده‌است.
- ۴- اقرارهای گاه در بیخ و گاه تلویحی مقامات رسمی

دولت انگلیس مبنی بر تحقق بودن ملت ایران که آخرین آنها در گزارش دولت مجلس شورای ملی مورخ نهم فروردین ۱۳۴۹ منعکس می‌باشد. از آنجا که این حقایق بر همدی نمایندگان محترم آشکار است از ذکر خواهد خواندن متن اسناد خودداری مینمایم و این نکات تنها از آن جهت مطرح می‌شود که بمنظور استمنا چاهای بعدی در تعریف دقیق مسئله بحریں اتفاق نظر داشته باشیم.

اهمیت توجه به تعریف صحیح و دقیق مسئله بحریں از آن نظر حائز اهمیت است که ما را مستقیماً متوجه مفهوم صحیح حل مسئله بحریں مینماید. مسئله بحریں عبارتست از سلطه جابرانه و غاصبانه استعمار انگلیس بر گوشه‌ای از وطن ما و طرح تمهیدات گوناگون استعماری بمنظور ابقای این استیلا.

با این تعریف حل مسئله بحریں عبارتست از خلع ید از استعمار و امحاء آثار استعمار و استیفای حقوق ملت ایران.

اینست شناسائی راستین از مسئله بحریں و حل مسئله بحریں اهمیت و ارزش تعلیمات مندرج در مصاحبه شاهنشاه در دهلی نو که با اعتماد ما دولت در اجرای صحیح آن مسامحه کرده است (مهندس صائمی - بهیچوجه مسامحه نکرده است) (عباس میرزائی - شما می‌خواهید صفحات روزنامه‌تان را برکنید بهیچوجه مسامحه شده است) هنگامی آشکاره میگردد

که بخواهیم برای حل این مسئله از بهترین وسیله که منطبق با مقتضیات و شرایط کنونی باشد استفاده کنیم.

بدیهی است برای رسیدن به هرگونه هدف سیاسی و اعمال هرگونه حق حاکمیت ملی ممکن است وسائل گوناگونی را اختیار کرد از جمله آنکه در مورد حل مسئله بحریں نیز استفاده از وسائل گوناگونی متصور است.

چه بسا در شرایطی برای اعمال حق حاکمیت ملی و رفع سلطه غاصبانه استعمار و تمهیدات استعماری در بخشی از میهن توسط به نیروهای مسلح ضرورت پیدا کند که چنین اقدامی جزوعی نقل و انتقال نظامی در محدوده کشور نیست و هرگز نباید برای آن عنوان قشون کشی قائل شد کما اینکه در هنگام نجات آذربایجان اینگونه نقل و انتقالات ضرورت پیدا کرد و سر بازان در ارتش قیام مردم آذربایجان را در قلع و قمع عناصر تجزیه طلب یاری دادند و هرگز نیز عنوان قشون کشی بر چنین اقداماتی نهاده نشد.

ولی همه میدانیم که توسل بچنین وسیله‌ای در مورد حل مسئله بحریں در شرایط کنونی شاید مناسب‌ترین و پائین‌ترین طریق نخواهد بود زیرا اگر این اقدام بخاطر اخراج قوای بیگانه باشد - خروج این نیروها بعلت ضعف نهادهای اقتصادی استعمار خود بخود در سال ۱۹۷۱ پیش‌بینی شده است و اگر بمنظور نشانهای از استقرار حاکمیت ملی باشد از آنجا که هر قطعه از میهن ما با پیوندهای معنوی - فرهنگی و زیستی - بشمار با قطعات دیگر پیوند یافته است برای تجلی بخشیدن به یکانگی آن میتوان از میواری دیگر هم استفاده نمود بلکه با اتکاء به پیوندهای معنوی و انسانی که وجود دارد میتوان بسا متجلی ساختن مظاهری از اینگونه پیوندها به وحدت و حاکمیت ملی و تمامیت ارضی تجلی بخشید بی آنکه در شرایط کنونی استفاده از نیروهای مسلح ضرورت پیدا کند.

باعلم و اعتقاد به این پیوندهای قدیم و قویم است که شاهنشاه در مصاحبه دهلی نو لزوم توسل به زور را مردود شناخته‌اند و خواستار کسب نظر مردم در شرایط آزاد و مناسب شده‌اند زیرا بیشک نتیجه کسب چنین نظری مشروط بر آنکه در شرایط بدور از زور و تزویر صورت گیرد مجز تجلی حق حاکمیت ملت ایران بصورت بروز احساسات پر شور و میهن‌گرای مردم بحریں نخواهد بود و امکان بخشیدن بچنین اظهار نظر آزاداندای بهترین وسیله قلع و امحاء آثار دیسیدهای استعمار خواهد بود - بیشک همکاران گرامی بخاطر دارند که در همان هنگام گروه پارلمانی حزب بان ایران است طی تظرفی که وسیله سرور محسن بز شکپور ایراد گردید ضمن تجلیل از نظرات بلند شاهنشاه بکار بستن دقیق مفاد تعلیمات مصاحبه را بدوات توصیه نمود.

بنابر این متوجه میشویم که تعلیمات و توسیدهای مصاحبه دهلی نو بعنوان یک محور هدایت کننده قریب یک سال پیش در فرصتی مناسب بر اساس توجه بواقعیات منطقه و خصوصیات تاریخی ابلاغ گردید از آن بعد وظیفه دولت و دستگاههای اجرایی بوده است که مقدمات و شرایط مناسب را برای اجرای این فرمان تاریخی فراهم آورد. در اینجا است که کوتاهی و مسامحه آشکاری بچشم می‌خورد که دولت باید با سخنگوی آن باشد (عباس میرزائی - اشتباه میکنید)

(مهندس عطائی - بگذارید فتوکپی آقای بز شکپور صحبت بکنند) آیا منظور از شرایط مناسبی که مردم بحریں بتوانند آزادانه نظر خود را ابراز دارند عبارت از آنچنان شرایطی است که سی هزار سپاهیان انگلیس با اتفاق افراد خانواده خود در میان دو بیست هزار نفر جمعیت جزایر بحریں حضور داشته باشند ؟

آیا منظور از شرایط مناسب آنست که همان دستگاه حکومتی دست‌نشانده یک سالها عامل اجرای مقاصد استعماری بوده است همه‌ی قدرتهای اجتماعی و انتظامی را در دست داشته باشد ؟

همه میدانیم که بموجب قرارداد های استعماری انگلستان باشیوخ بحریں در سالهای ۱۸۸۰ و ۱۸۹۲ مقرر بوده است تنها اشخاصی از حق اقامت و تملک و امرار معاش در بحریں برخوردار باشند که اسناد و مدارک آنها مورد قبول انگلیسها باشد و چنین قراردادهایی برای سالیهای متمادی مورد عمل بوده و هست. آیا در شرایطی سخت که بر اثر چنین تضییقات آشکاری پدید آمده است ممکن است مردم بحریں بتوانند نظر خود را آزادانه بیان دارند ؟

اهمال و کوتاهی دولت در این مورد آنست که هیچگونه اقدامی برای رفع تضییقات از مردم بحریں معمول نداشت ما میتوانستیم با بسیج روانی مناسب در داخل و انعکاس آن از شبکه‌ی رادیویی کشور مردم ایرانی بحریں را مطمئن سازیم که بیست و هشت میلیون زبان و مردان ایران بکندل و بیکر بان در پشتیبانی و حمایت از آنان خواهند گشود. ما میتوانستیم بکمک دیپلماتها و سازمانهای اطلاعاتی خود افکار مردم سراسر جهان را معطوف بحقایق مردم بحریں در خواست بز زندگی باد بیکر خواهران و برادران ایرانی خود نماییم ما میتوانستیم بکمک مجامع بین‌المللی هیئت‌هایی را برای مشاهده تضییقات موجود در بحریں بآن خطه گسیل داریم و بالاخره میتوانستیم مانند رویه‌ای که در منطقه ساز اعمال گردید قبل از آنکه رویه‌ای برای کسب نظر مردم بکار بندیم برای مدتی خواستار استقرار نوعی سیستم نظارت بیطرفانه باشیم تا مردم بحریں برآستی بتوانند در شرایط آزاد و بدور از نظر شرطه‌های مخلوق استعمار و بدون ترس از زندان و شکنجه نظر خود را ابراز نمایند. دولت باید توضیح بدهد که

در مورد اینگونه سوئال و با اقداماتی مشابه آن که مآل منجر با ایجاد شرایطی شود که ایرانی بحریں آزادانه در داخل بتوانند ابراز نمایند که ایرانی است جدا قدمی کرده است و در صورتیکه در این زمینه گامی برنداشته باشد چگونه میتوان اقدامات خود را منطبق بر تعلیمات مصاحبه دهلی نو بدانند.

عباس میرزائی - دولت وظیفه اش را خوب انجام داده دولت دنبال خونریزی نیست، دولت از تعلیمات رهبر عالیقدر ملت ایران که پیامبر صلح است الهام گرفته و می‌گیرد (صحیح است)

رامبد - جناب آقای رئیس، از دحام اکثریت در مقابل صحبت اقلیت در هیچ مجلسی سابقه ندارد.

عباس میرزائی - دولت مگر چه کرده است ؟ (زنک رئیس)

رئیس - آقای عباس میرزائی اجازه فرمائید صحبت بکنند

عباس میرزائی - دولت خدمتگزاری کرده است. (صحیح است)

رئیس - آقای عباس میرزائی، بین الانین صحبت نکنید.

دکتر عاملی - مقامات مسئول حسب وظائف ملی و قانونی و با الهام از تعلیمات و بویژه با الهام از مصاحبه شاهنشاه وظیفه دار بوده‌اند، با استفاده از همه‌ی امکانات شرایط مناسب و عادلانه و دور از نفوذ عوامل استعماری «زور» و «تزویر» را برای مردم بحریں بوجود می‌آورند که آنها بتوانند نیات واقعی خود را که جز زندگی هم آهنگ با مادر وطن «ایران» نباشد ابراز دارند بگذارید در این مورد نظر روزنامه‌ی آذربادگان را که توسط یکی از همکاران گرامی عضو حزب اکثریت منتشر میگردد بعنوان شاهد مثال ذکر کنیم. ایشان در بخشی از سرمقاله شماره ۱۳۴۹ مورخه ۹/۱/۱۶ چنین مینویسند: «... از قرائن و امارات چنین بر می‌آید که مردم بحریں که ایرانی‌الصل میباشند بیشتر ابراز تمایل بالحاق بمادر میهن خود ایران میکنند که زوزه بعضی از شغالان مرده‌خوار عرب در سوریه و عراق بلند شده است. ما امیدواریم که مردم بحریں اصالت خود را فراموش نکرده علاقمندی خود را بایران ابراز دارند...»

خان سخن همینجا است، این حقیقتی است که مردم بحرین ایرانی الاصل میباشند، اما همکارگرانی بر سرش ما این است که سازمانهای مسئول برای رهایی مردم بحرین از زنجیر ظلم و ستم استعمار و شیخ دست نشانده آن چه اقدامی کردند تا آنها بتوانند آنکه بناگفته پیداست ملت ایران و همدی آزادگان جهان میخواهند برای خود را آزادانه برآوردند؟

یا بقول روزنامه گرامی پیک خجسته: «... بشرطها و شروطها که این مطالعه مأمور سازمان ملل متحد و خواستن و رأی گیری مردم در محیط و فضائی کاملاً آزاد و طبیعی و سالم و دور از تهدید یا تطمیع و ارعاب و اخافه تفنگدازان شیخ یا عمال انگلیس انجام گیرد»

دولت باید توضیح دهد برای بر طرف کردن این اخافه و ورع و هراس و شرایط غیر عادی در بحرین چه اقدامی معمول داشته است؟

در مورد دوم یعنی تعارض با سیاست مستقل ملی - لازم نیست بگوئیم که سیاست مستقل ملی در سطح عالی رهبری مملکت بعنوان يك اصل هدایت کننده سیاست خارجی اعلام شده است و بدیهی است این اصل در هنگام اجرای هر برنامه ای در زمینه سیاست خارجی باید منظور و ملحوظ گردد.

اینک باید دید احکام سیاست مستقل ملی در مورد مسائل مربوط به خلیج فارس چه میباشد تا آشکار گردد که روشهایی اجرائی دولت در حل مسئله بحرین، تا چه حد با نتایج برآمده از اصل سیاست مستقل ملی تطبیق دارد.

از آنجا که سیاست مستقل ملی در هر منطقه نقطه مقابل سیاستهای تحمیلی استعماری بمناطق گوناگون میباشد اگر خصوصیات سیاست استعماری را در خلیج فارس درم نظر آوریم خصوصیات سیاست مستقل ملی آشکار میشود - سیاست استعماری در خلیج فارس مبنی است بر سلسله ای از تمهیدات که بموجب آن يك قدرت خارجی بتواند بر خلیج فارس تسلط داشته باشد. در مقابل سیاست مستقل ملی ایجاب میکند که در خلیج فارس بجز ملت ایران و دیگر کرانه نشینان بومی خلیج فارس هیچ قدرتی استقرار و حاکمیت نداشته باشد. (صحیح است) (رضوی - نظر دولت همین بوده است) از آنجا که نیروهای انسانی وابسته به ملت ایران و شاهنشاهی ایران زمین، بخش عمده حساس جمعیت را در کرانه های جنوبی و

چنین شرایطی که اجتماع بکبار چه بعناصر افراطی عرب که با مال دشمن ملت ایران میباشند برسد دیگر کمتر زمینه ای برای ادامه دوستی با حکومتهای کرانه نشین خلیج فارس باقی نخواهد ماند. کما اینکه تبلیغات شدید این گروهها و نیز دسیسه های عوامل دیرین استعمار کار را بجائی رسانیده اند که شیخ بحرین در نخستین گام مرحله جدید ضمن بیانیه ای با اصطلاح خود را «حقیقت موجودیت بحرین بعنوان يك کشور عربی واجد شخصیت عربی» نام میبرد و متذکر میگردد که جز این تصور جائی برای هیچگونه ادعائی نیست و با هر گونه ادعائی نیز مخالفت دارد. در صورتی که قدر مسلم آنست که گذشته از دلائل متقن تاریخی و سیاسی، حتی روزنامه های مدافع روش دولت نیز اذعان دارند که اکثریت جمعیت بحرین ایرانی الاصل میباشد. اکنون وظیفه دولت است توضیح دهد روشی را که بمورد عمل قرار داده است، تا چه حد با دقایق سیاست مستقل ملی، بشرحی که توضیح گردید تطبیق دارد؟

در مورد سوم یعنی تعارض با حق حاکمیت ملی و تمامیت ارضی - باید به نکته ظریفی توجه داشت که هیچگونه اقدامی بموجب اصل بیست و دوم قانون اساسی و اصل سوم متمم قانون اساسی نمیتواند بهیچوجه در مورد تمامیت ارضی و تعیین حدود و نفوذ کشور واجد اثر بیاید مگر آنکه به تصویب شورای ملی برسد بنا بر این در این هنگام که با شما سخن میگویم در مورد قبول حاکمیت ملت ایران بر بحرین و منظور داشتن این خطه از ترس زمین مادر چهارچوب تمامیت ارضی هیچگونه شک و تردیدی نیست ولی اتخاذ باره ای روشهای ناصواب بوسیله دولت سبب شده است که موجبات رواج اندیشه هایی بدید آید که در حکم مقدمه اقداماتی تواند بود که مخل حاکمیت ملی و تمامیت ارضی است (عدای از نمایندگان - اینطور نیست) (مهندس صائبی - استنباط غلط است) باید توجه داشت که يك اقدام سیاسی و اجتماعی از جانب دولت باید با تمام مقدمات و نیز با تمام عواقب و نتایج آن مورد ارزیابی قرار گیرد و هر عمل دولت با سلسله ای از نتایج جنبی و تبعی همراه است که از لحاظ اثری که بر حیات ملی ما دارد تأثیرات آنها را از تأثیر عقل اصلی نمیتوان و نباید منفک دانست. بهمین دلیل مسئولیت دولت بعنوان نماینده شخصیت حقوقی يك ملت که از اقتدارات کافی و کامل قانونی برخوردار است با مسئولیت اشخاص معمولی

فرق میکند و در برابر دولت نوعی مسئولیت تاریخی مطرح میگردد. در حقیقت دولت حتی مسئول گفتار و کردار مردم عادی و روزنامه نگارانی است که بخاطر دفاع از عمل دولت دست بتوجهیاتی میزنند که محتوی نکاتی است که هر گاه بر اساس آن اقدام شود اصول حاکمیت ملی را نقض خواهد کرد و تمامیت ملی را دچار خلل خواهد ساخت. (همیشه نمایندگان)

کاظم مسعودی - این حرفها چیست میزنید عوام فریبی میکنید.

مهندس صائبی - چرا برونده سازی میکنید؟

قراچورلو - دولت بمسئولیت خودش کاملاً واقف است.

مهندس ارفع - بیان و قلم در این مملکت آزاد است (صحیح است).

دکتر عاملی - متأسفانه در این روزها مشاهده میشود که باره ای اشخاص که بحث شخصیت و معتقدات آنان در شان این مجلس محترم نیست ظاهراً بقصد دفاع و توجیه عمل دولت با نظار نظر هائی می بردازند که هر گاه در شرایطی جز این بود قطعاً بعلت بیان نظرانی که معارض حق حاکمیت ملی است مورد تعقیب قرار میگرفتند. (پوربائی - اینطور نیست، این تشخیص غلط است) آنهایی که دانسته و با ندانسته از خطه همیشه ایرانی بحرین چنان نام میبرند که هنوز کوئی از ملتی جدا گانه سخن میگویند باید بدانند که هنوز بموجب نص قوانین و تصریحات قاطع مقامات دولت در مجالس مقننه بحرین جزئی از ایران و مردم بحرین جزئی از ملت بزرگ و تاریخی ایران هستند و قلمداد کردن این خطه و این مردم جز بصورت پاره و بخشی از موجودیت ملت ایران مشابه و توجیهیاتی است که عوامل تجزیه طلب آنرا بیجان قبل از اقدام به آن فاجعه بدان دست زدند. آیا دولت مسئولیت و عواقب چنین اندیشه های نابجائی را با تمام عواقب دردناک آن بر عهده میگیرد و آیا بگمان مقامات مسئول دولتی یافتن يك راه حل بین المللی برای گشودن يك مشکل ملی مستلزم آنست که در سطح افکار عمومی چنین بقره های ناصوابی افشایند شود. در یافتن اینگونه راه حلها نخستین ملت نیستیم باید برسید آیا ملت های دیگر نیز برای توجیه روش دولت های خود اجازه دادند افکار و اندیشه هائی مطرح شود که ما لا اساس و خجسته ملی آنها را در معرض خطر قرار دهد. همانگونه که با داور

شدیم ما به باید کردن راه حل برای مسئله بحرین مخالف هستیم و نه مخالف استفاده از امکانات سازمان ملل متحد میباشیم ولی برای دست بردن بجزین روشهایی هرگز روا نمیدانیم راه را بر توجیبات مغربی بکشایم که هر گاه بدقت مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند بایی برای خدشه دار ساختن اصل حاکمیت ملی و تمامیت ارضی گشوده میشود.

مورد دیگر از این انحرافات (ضیاء احمدی - هیچ انحرافی نیست) که قطعاً باید دولت مسئولیت آن را بپذیرد (رضوی - این نظر تأمین است و دولت با چشم باز عمل میکند) و در مقام حاره جوئی بر آید است که در هنگامیکه رهبر بر قدر کشورها و انقلاب ما با کمال صراحت اظهار میدارند که از هو و جب خاک ایران گرچه کویری خشک و سوزان باشد با جنگ دندان هم که باشد دفاع خواهیم کرد باز باره اشخاص دانسته یا ندانسته بعنوان توجیه عمل دولت کوشش میکنند که مجمع الجزایر بحرین را خطای فاقصد ارزش اقتصادی قلمداد کنند (دکتر سعید - این استنباط جناب عالی است) گویانکه همواره گفتیم و همه گفته اند که حاکمیت ملی و تمامیت ارضی قابل تجزیه نیست و اصل وحدت ملی تابع محاسبات بازرگانی و اقتصادی نمیتواند باشد و هر قطعه از سرزمین ما جزئی جدائی ناپذیر از میهن ما است و در این مقام هرگز ارزش اقتصادی و بازاری مطرح نمیکرد ولی این نکته را نیز باید بیافزایم که آنچه مسئولیت دولت را سنگین تر میکند آنست که اینگونه اطلاعات اقتصادی در مورد بحرین حتی از لحاظ تطبیق با واقعیات اقتصادی نیز صحیح نیست. بحرین صرف نظر از منابع نفتی که در حال حاضر سالانه قریب ۵۰ میلیون دلار درآمد دارد - صرف نظر از فلات قاره نفت خیزی بوسعت ۱۰۶ کیلومتر - صرف نظر از منابع طبیعی زاینده شیلات و مروارید - صرف نظر از موقعیت ممتاز استراتژیک که در تمام طول تاریخ آن را بصورت يك پایگاه دریائی مطمئن برای تسلط بر خلیج فارس در آورده است، تنها سبب برخوردار بودن از منابع آب شیرین در گذشته همیشه از آبادترین مراکز تجمع جمعیت و مدنیت خلیج فارس بوده است و در آینده نیز بحکم آنکه آب عامل محدود اقتصاد در قسمت عظیمی از میهن ما بویژه در خلیج فارس خواهد بود همین عامل و سایر عوامل توسعه اقتصادی را باین خطه کسبل خواهد داشت و بحرین همیشه ایرانی سرسبز هیچگاه از رونق نخواهد افتاد.

آری باره بدآموزیها امروز چون هاله ای پیرامون اقدامات اجرائی دولت رادرمورد حل مسئله بحرین احاطه کرده است (اخلاقی - اینطور نیست آقای) که مقامات مسئول نمیتوانند نسبت بدرواج آن بی اعتنا باشند و اینگونه بدآموزیها خود مقدمه ای تواند بود که با اصل حاکمیت ملی و تمامیت ارضی تعارض دارند و ما امیدواریم دولت در این مورد نتنها پاسخ گوید بلکه با چشمانی باز از گسترش این انحرافات که هرگز ارتباطی با اصل موضوع ندارد جلوگیری نماید.

خدا را شکر که گروه پارلمانی ما ادای این توضیحات که آن را وظیفه ای مقدس در راه این نیاخاک ورجاوند می شناسد توفیق یافت و اینک نخست توضیحات دولت را خواستاریم و آنگاه داوری را بوجدانهای پاک همکاران گرامی میسپاریم ادای این وظیفه مقدس رنجها و ناگواریهایی را همواره بر ما آسان ساخته است چنانکه گویانکه اینها با عناوین مضحك افسراطی - شوونیست و لقبهایی عناصر مارکسیست کمونیست بدشمنان خود میدهند جزئی ناچیز از آنرا تشکیل میدهد ولی شادمانی ما از آنست که آن زمان که برای نجات آند با یگان میگوئیدیم همین دشمنان پارامی شنیدیم آنگاه که بدفاع از حقوق انسانی کردن آرائی آن سوی مرز برخاستیم و توطئه های استعمار راد در خلیج فارس فاش ساختیم این اتهامات را از راد بوهای بیگانه شنیدیم و خدا نخواهد که از مصیبتی بر میهن ما روی آورد و بار دیگر گوشه ای ما همان اتهامات بوج و مضحك را بشنود.

دکتر رهنوردی - جناب آقای رئیس اخطار نظامنامه ای دارم.

رئیس - اجازه بفرمائید صحبتشان تمام شود.

دکتر رهنوردی - در همین مورد اخطار دارم.

رئیس - اجازه بفرمائید صحبتشان را ادامه بدهند.

دکتر عاملی - اینک در پایان مقال لازم است بار دیگر به صراحت تأکید کنیم که توجه استیضاح هرگز در باره لزوم یافتن راه حل برای مسئله بحرین و نیز در مورد لزوم استفاده از امکانات سازمان ملل بر حل مشکلات بین المللی نیست و نیز اعتقاد داریم حل مسئله بحرین با تمهید مقدمات صحیح از جانب دولت با نكاء اصل عدم ضرورت توسل به زور و روانکا بر نظرات ایران برستان هم میهنان بحرینی کاملاً میسر است بلکه توجه استیضاح معطوف نکاتی است که مشروحاً بعرض رسید و اینک در انتظار پاسخ و داوری میباشیم.

رئیس - جناب آقای نخست وزیر بفرمائید.

نخست وزیر (امیر عباس هویدا) - جناب آقای رئیس، خانها و آقایان، وظیفه من شوار است دولت رادعوت فرمودید که در این مجلس محترم باستیضاح نمایندگان حزب بان ایرانست پاسخ دهد بنده بعد از شنیدن فرمایشات جناب آقای عاملی نهرانی وکیل محترم کردستان نمیدانم چه جوابی بدهم آیا استیضاح مطرح است یا فرمایشات ایشان مطرح است؟ آیا حزب محترم بان ایرانست فرمایشات رهبر محترمشان را با فرمایشات امروز معاون رهبرشان تطبیق کرده اند؟ چطور تطبیق کرده اند؟ بنده اینجا جناب آقای رئیس متن استیضاح حزب بان ایرانست را با ماده ۵ نفر که امروز چهار نفرشان اینجا هستند و از قرار معلوم یکی از آقایان برای زیارت به مشهد مشرف شده اند دارم و فرمایشات آقای بزشکیور در جلسه نیم فروردین هم در اینجا موجود است فرمایشات جناب آقای عاملی را هم اینجا همه شنیدید يك معایرتی در نظریات ایشان هست بالعمال جناب آقای رئیس دولت اجازه میخواهد در بند امر چند نکته رادرباره فرمایشات آقای نماینده حزب بان ایرانست روشن بکنند که با قسمتی از آن نظریات کاملاً موافق هستیم ایشان نظریات دولت را تأیید کردند (صحیح است) و تأیید نظریات دولت را که بنده تمیثواتم با آن مخالفت کنم يك قسمتی مسلماً در فرمایشاتشان سعی کردند با جملاتی که تناقض هم در شروع و خاتمه جمله موجود است فرمایشات آقای بزشکیور را يك طوری وارد کنند و خفه کنند و برای من در اینجا این سؤال مطرح است که حزب بان ایرانست که نظر خودش را تغییر داده از روز نیم فروردین تا امروز من پاسخ به نظریات آقای عاملی بدهم یا پاسخ استیضاح را بدهی است که تغییر در افکار پیش میآید (دکتر عاملی - تغییری نیست) تغییر در افکار پیش میآید اشخاصی هستند که نظر ایشان عوض میشود بعضیها سالیها وقت میخورد بعضی يك شب وقت میخورد ما هم هیچوجه بر ادای نمیکیریم و خوشحالیم اشخاصی که از صراط مستقیم منحرف بودند بیایند به صراط مستقیم، بسیار خوب است، دولت هم تبریک میگوید به آقای عاملی که نظر ایشان در این قسمت صائب شده و نظر صحیحی در بعضی قسمتها دارند فرمودند خدا را شکر که گروه پارلمانی حزب بان ایرانست توانست وظایف خودش را

انجام بدهد و نظر بانس را بدهد البته دونظر داد و خدارا شکر که نظر دوم بهتر از نظر اول بود گفتند که دولت توضیح میدهد البته دولت آمده توضیح بدهد و وظیفه دیگری ندارد جز اینکه توضیح بدهیم و مسائل رادربان این ساحت مقدس برای ملت ایران روشن کنیم (احسن) در يك جمله ای فرمودند که استنباط صحیحی دولت از فرمایشات شاهنشاه نکرده بنده میخواهم بگویم چرا ایشان میتوانند استنباط صحیح بکنند ولی دولت که با من شاهنشاه مشغول انجام وظیفه است او نمیتواند بطور صحیح از فرمایشات شاهنشاه نتیجه گیری کند؟ (مهندس ماژی - اشتباه کرده اند) در هر صورت بنده از ایشان استدعا میکنم سعی نکنند که فرمایشات شاهنشاه را تفسیر کنند (صحیح است) احتیاجی بان نیست فرمودند در مدرسه خوانده ایم و میخوانیم که بحرین جزو ایران است مگر چیز دیگری گفتیم چه حرفی کس دیگری زد؟ آقایان تعلق وزیر خارجه را تشدید و بخوانید بدگلویشان خشک شده بود متوجه نشدید مهم آنست همانطور که شما امروز فرمایشاتتان را قرائت کردید آنروز هم قرائت میکردید فرقی این است که آدم وقتی راجع به مملکت صحبت میکند راجع به يك سیاست مهم مملکتی صحبت میکند باید سنجیده فکر کند سنجیده بنویسد و اگر هم لازم باشد قرائت کند بنده هم در اینجا پاسخ را قرائت خواهم کرد (احسن) يك نکته ای رادرفرمودند که ما رادربان با یگان اگر خوب یادداشت کرده باشم نقل و انتقال نیروی ارتشی کردیم بنده خوب نفهمیدم در آند با یگان ارتش شاهنشاهی خائن را از بین برد (صحیح است) در هر صورت جناب آقای رئیس بنده اجازه میخواهم که در اینجا پاسخ جناب آقای بزشکیور را بدهم هر چند که نمیدانم متن استیضاح تغییر پیدا کرده یا نه ولی معتقدم که چون متن استیضاح گروه پارلمانی بان ایرانست در اینجا قرائت شده و بدولت ابلاغ شده دولت وظیفه دارد پاسخ باستیضاح بدهد اگر ایشان با فرمایشاتشان استیضاح جدیدی کردند بفرمایشات ایشان هم باز پاسخ داده خواهد شد.

در جلسه مورخ نهم فروردین ماه مجلس شورای ملی هنگامی که گزارش اقدامات دولت برای حل مسأله آذربایجان موضوع بحری از طرف آقای وزیر امور خارجه به اطلاع نمایندگان محترم رسید آقای پزشکپور نماینده بان ایران است ضمن بیاناتی که در آن جلسه نمودند از طرف خود و چهار نفر دیگر آقایان نمایندگان بان ایران است درباره اقداماتی که از طریق سازمان ملل متحد در مورد بحریین بعمل آمده است دولت را استیضاح کردند. هر چند که اکثریت قریب به اتفاق نمایندگان محترم مجلس با تأیید گزارش آقای وزیر امور خارجه در این زمینه به ایرادات ایشان در عمل پاسخ دادند (صحیح است) اینک جواب استیضاح ایشان به استحضار نمایندگان محترم ملت ایران میرسد.

خانم ها و آقایان نمایندگان محترم مجلس شورای ملی :
در این ساحت مقدس مجلس و مخصوصاً در این دوره قانونگذاری که مقارن با دوران پرافتخار انقلاب ایران است و هر روز در این مجلس محترم مظهری از مظاهر مین پرستی و خدمتگزاری بمنصه ظهور میرسد دولت همواره مفتخر بوده که نه تنها لواحق مبهمی را که ارکان ترقیات مملکتی بر آن استوار است و اتخاذ تصمیم درباره آن از مختصات قوه مقننه میباشد تقدیم نماید بلکه هر زمان که مسائل مهم مملکتی پیش میآید شرح و جزئیات آنرا نیز به استحضار نمایندگان محترم ملت ایران میرسانده (صحیح است) و از نظریات صائب شما استفاده میکرده است. در مورد مسئله بحریین نیز بنا بر وظیفه خطیری که بر عهده دارد از مدتی قبل اقدامات وسیع بین المللی بمنظور حفظ صلح و آرامش منطقه و بر انداختن هر گونه آثار استعمار در این منطقه بعمل آورد (صحیح است) که گزارش آن در جلسه مورخ نهم فروردین ماه به استحضار نمایندگان محترم رسید. درباره اقدامات مزبور آقایان پزشکپور دولت را استیضاح کرده و ضمن آن اساس استدلال خود را بر دو نکته قرار دادند ولی در فرمایشات آقای عاملی تغییر پیدا کرده است.

از یکسو ایشان معتقدند که اقدامات اخیر دولت در باره بحریین ادعای خود با سیاست مستقل ملی ایران مغایرت دارد و از سوی دیگر ایراد دارند که دولت نمیتواند در

این مورد از امکانات ملل متحد یعنی به اصطلاح ایشان «مرجعی غیر ملی» استفاده کند که این قسمت هم تغییر پیدا کرده بود.

قبل از اینکه به این دو نکته پاسخ بدهم لازم است که بار دیگر اقدامات دولت را در اینجا خلاصه کنم. نمایندگان محترم استحضار دارند که در پیروی از سیاستهای استعماری یعنی تسلط بر دیگران انفراد تفرقه جوئی که از دوست سال پیش در خلیج فارس آغاز شد و اشغال بحریین یکی از مظاهر آن بود، وضع خاصی در این منطقه بوجود آمده بود که در سالیهای گذشته روز بروز بروخامت آن افزایش می یافت و امکانات حل مسائل حیاتی این منطقه را بوسیله ملت های ذینفع مشکلتر مینمود.

برای هر کسی که بتاریخ جریانات اخیر خلیج فارس آشنائی مختصر دارد روشن است که در این مدت منافع استعماری از هیچگونه اقدامی برای بسط حکومت خود و تفرقه و جدائی بین ملل برادر و جلوگیری از رشد نهضت های مترقیانه دست بردار نبوده اند (صحیح است).

جدا ساختن بحریین از خاک ایران و اقداماتی که پیش از صدسال متوالی برای تغییر دادن شکل جمعیت و استقرار نظامی دیگر در آن سرزمین انجام یافت از عواقب شوم و دردناک همین سیاستهای استعماری بود (صحیح است). بخصوص پس از آنکه انگلستان قصد حساب شده خود را برای بیرون بردن قوای خود از خلیج فارس اعلام کرد، منافع استعماری به اقداماتی دست زدند که از راه تفرقه انداختن بین مردم این منطقه هیچ قدرت ملی نتواند در دفاع از منافع مشترک در برابر جبهه استعماری و هر گونه آشوبگریهای دیگر توفیق یابد و این منافع کوچکترین علاقه ای بمصالح عالیه مردم مسلمان این منطقه نداشتند.

اما دولت شاهنشاهی که اینک بزرگترین مسئولیت را در مبارزه با استعمار و حفظ صلح و امنیت این منطقه دارد بی شک نمیتوانست در برابر تحریکات و همچنین آشوبگریهایی که در شرف تکوین بود بی تفاوت و بی اعتنا بماند (صحیح است). مصالح عالیه ملت ما و پیش از هر چیز سرنوشت ما و برادران مسلمان و ملت های دیگر آنسوی خلیج فارس ایجاب میکرد که از هیچ اقدامی برای دفاع از مصالح مشترک در برابر هر نوع بازگشت استعمار در این منطقه و خطرات ناشی

از آن فروگذار نشود (صحیح است) و اقدامات اساسی دامنه داری که مخصوصاً در ماههای اخیر از طرف دولت انجام گرفت و مظهر بارزی از سیاست مستقل ملی ما بود هدفی جز این نداشت که مقاصد و آرمانهای بزرگ ملی خود را در شرایط خاصی که در این منطقه حساس بوجود آمده بود به بهترین نحوی تأمین سازیم (صحیح است).

آقای پزشکپور: بنظر میرسد که برای اطلاع شما لازم است بتعریفی از این سیاست مستقل ملی بپردازم تا شاید اشتباهی که برای شما (البته اینجا نوشته ام و دوستان شامولی باید بگوئیم دوستان شما منهای آقای عاملی) قدری بیش آمده هر ترفع گردد.

بنظر ما سیاست مستقل ملی در درجه اول سیاسی است که منافع واقعی و دراز مدت ملت را در شرایط جهانی که در آن زندگی میکند تأمین سازد. سیاست مستقل ملی آنست که دولتی بر اساس اراده مردم خود شرایط انقلابی بشیرت و توسعه و موجودیت ملی را بالفعل و در عمل و نه در قالب جملات و خیالیهای خام فراهم آورد (صحیح است). سیاست مستقل ملی آنست که مسئولان کشور بدانکلی اراده آزاد ملت و با پشتیبانی مداومی که ناشی از این اراده و احساس مسئولیت مشترک نسبت به سرنوشت ملی است و بیش از هر چیز به مفهوم مبین و وحدت ملی، معنی و محتوی می بخشد، نیروهای خلاق مردم را در جهت هدفهای بزرگ ملی بسیج کند و به قدرت حقیقی ملت بطور مداوم بیفزاید (احسن).

پس بالاخره سیاست مستقل ملی سیاستی است که مفهوم حاکمیت و موجودیت ملی را از تعبداتی که ملتها در سطح بین المللی و بخصوص در مقابل مشور ملل متحد میبپذیرند جدا نسازد. برای کشوری مانند ایران که افتخار دارد از بانیان اصلی سازمان ملل متحد است سیاست مستقل ملی سیاستی است که یکی از پایه های اساسی آن توجه مداوم به اصول مشور ملل متحد و رعایت آنست (صحیح است).

آقای پزشکپور: من همیشه خیال میکردیم که شما نیز از دل و جان سیاست مستقل ملی را به همین نحو تعبیر میکنید و سر بلندی کشور ما را در آن میدانید که ضمن سیاست ملی به رسالت تاریخی خود وفادار بمانیم و هیچگاه ارزشهای نورخشان انسانی و صلحجویانه ای را که حاصل تمدن چند هزار

ساله ماست از نظر دور نداریم. آقای پزشکپور: شما که در اظهارات خود صحبت از وطن میکنید باید بدانید که وطن پرستی انحصار هیچ کس نیست (صحیح است). آفرین و مردم ایران از خرد و کلان و بیرون جوان بوطن خود عشق میورزند (احسن) و آنرا با جان و دل دوست دارند (احسن). وطن پرستی آن نیست که از راه نصب و اندیشه های باطل، با ایجاد اختلاف بین ملت ها و مخصوصاً بین ما و برادران مسلمان خود دامن زنی (صحیح است، احسن) اینگونه تعصب های نژادی بود که در دوران زندگی خودتان به بزرگترین جنگ تاریخ و تلفات و ضایعات مادی و معنوی و بالاخره شکست کشوری که بدان توسل میجست منتهی گردید ولی برای ما که همواره در رعایت آزادی و احترام ملت ها و رواج عدالت و قانون در روابط بین المللی و دفاع از اصول منشور قدم برداشتم شایسته نخواهد بود که بخاطر تعصبها و تعبیرات خام بهمان روشهای محکوم متوسل شویم (احسن) نگاهی بتاریخ دنیا در قرن نوزدهم بیندازید جنگ اول بان ژرمنیسم چه بلای سراسر آلمان آورد و در جنگ اول بان تورانیسم عثمانی را از بین برد آن بان عربیسم، نخواهیم گذاشت با نهیهای مختلف مملکت ما را از بین ببرد (همهمه نمایندگان) (پورباغائی سرد قاموس ما ایسم وجود ندارد ایسمها باید از بین بروند).

اینک به این بحث که امیدوارم شما را به واقعیات روشن تر کرده باشد خاتمه میدهم و شرح اجمالی اقدامات دولت در ماههای اخیر میپردازم. این اقدامات ساده و روشن بود. پس از جریاناتی که بدان اشاره کردم لازم بود تدابیر واقع بینانه و دوراندیشانه ای برای حفظ منافع حیاتی ملت ایران اتخاذ گردد تا ما و همه برادرانی که آئینده و سرنوشتان بسنگی مستقیم با صلح و آرامش این منطقه دارد هدفهای مشترک خود را فارغ از هر نوع مداخله خارجی (آفرین) یادسیسه استعماری تأمین کنیم و لازم بود که با استفاده از کلیه امکانات ملی و بین المللی مردم مسلمان این ناحیه از خطر جنگ و آشوب و تشنجهای تخریبی مصون باشند (صحیح است) و در این راه نهایت مجاهدت را بکار بزنیم تا اقدامات خود را از یکسو با اصول سیاست مستقل ملی و از سوی دیگر با اصول منشوری که ما و سایر ملل آزاد و صلحجوی جهان آنرا برای حفظ موجودیت مشترک خود بوجود آورده ایم منطبق سازیم.

اقداماتی که آقای وزیر امور خارجه گزارش آنرا به مجلس

شورا ملی تقدیم کرد منحصرأً تالی از این اصول بود و غرض از این گزارش در درجه اول آن بوده که به پیروی از سنتی که دولت همواره بدان توجه خاص داشته است نمایندگان محترم مجلس در اولین فرصت مناسب از جریانات اقدامات و هدفهای دولت مستحضر گردند تا هر گونه اقدامی که در اینخصوص بعمل خواهد آمد همواره منطبق با رأی صائب شما باشد.

اینک به جواب ایراد دوم ایشان میپردازم که چرا دولت در این مورد به فکر افتاد تا از امکانات خاص ملل متحد که به اصطلاح آقای پزشکپور مرجعی غیر ملی است استفاده کند. در اینخصوص باید بدو با اطلاع شما برسانم که سازمان ملل متحد در جهان امروز مرجعی برای کلیه کشورها است (صحیح است) اگر اینطور نبود چرا عموم کشورهای جهان اعم از دول کوچک یا بزرگ بآن مراجعه میکنند آیا بنظر شما همه دولت‌ها به مرجع غیر ملی مراجعه کرده‌اند؟

ثانیاً لازم است توضیح بدهم که حدود وجهات و دلائل درخواست ما از دبیر کل ملل متحد چه بوده است؟

ابتدا باید این نکته را یادآور شوم که همان اندازه که ما کوچکترین تردیدی نسبت به حقوق تاریخی خود در بحرین نداریم، شاید آقای پزشکپور نیز از عاقلان فرمایند که دولت انگلیس نیز متأسفانه پس از تاریخ اشغال این قسمت از خاک ما، معارضی برای خود در این مورد نداشته و با امضای قرار دادی که همه بر اهلیت آن واقفند تصرف استعماری این جزیره را ادامه داده و در عمل از امتیازات اعمال حاکمیت بالفعل در این منطقه برخوردار بود و تاکنون نیز بهیچوجه حاضر نشده بود که حق مسلم و تاریخی ایران را بنحوی از انحاء برسمیت بشناسند. ولی با عمل دولت انگلیس در قبول استفاده از مساعی جمیله دبیر کل ملل متحد این کشور در عمل حتی را که همواره منحصرأً از آن خود میدانست و بر همان اساس نیز بحرین را اشغال کرده بود به معرض رسیدگی قرارداد در نتیجه امروز اراده آزاد مردم بحرین مسلماً خواهد توانست به تصرف استعماری این جزایر پایان دهد (صحیح است) (مصطفوی - کار مهمی بوده) آنها که به تاریخ ۱۵ سال اخیر ملل متحد آشنا هستند میدانند که کشورهای اداره کننده استعماری کمتر به طبیب خاطر حاضر به چنین اقدامی میشدند ولی در مورد مسئله بحرین اقدامات دولت ایران بوده که آنها را بقبول این امر وادار ساخت روزیکه در تاریخ این اقدامات نوشته خواهد شد آنوقت

ملاحظه خواهید فرمود که دولت شاهنشاهی ایران بر هبسی شاهنشاه خود چه اقداماتی کرده است.

با آنکه ما میدانیم برادران بحرینی ما هیچگاه علائق تاریخی ناگسستی خود را با سرزمین مادرفراشوش نخواهند کرد و منافع دراز مدت آنها بفرقالبی که در آید در راه تحکیم و تشدید این علائق خواهد بود (صحیح است)، برای مناکه بعلمت استعمار در عمل از آنها دور شده بودیم لازم بود که از طرف بلک مرجع بیطرف به حالات و تمنیات آنها پی ببریم. فرزندی که سالها از خانواده خود دور شده باشد ممکن است حتی روزی پدر خود را در بر خورد اول نشناسد در آنصورت لازمست که این آشنائی و علائق گذشته بنحوی تجدید شود.

این بود جهانی که ما از دبیر کل ملل متحد خواستیم که مساعی جمیله خود را بکار برد و با اعزام نماینده‌ای بیطرف ما را تا حدودی که میسر بود نسبت به تمام ایالات و تمنیات امروزی برادران بحرینی ماروشتر سازد. و همانطور که گفتم در اولین فرصت شمارا در جریان گذاشتیم و بطوریکه آقای وزیر امور خارجه ضمن گزارش به استحضار مجلس رسانند اضافه کردیم بشرط اینکه نتیجه گزارش دبیر کل به تایید شورای امنیت برسد دولت آنرا محترم خواهد دانست. بدیهی است که نتیجه اقدامات برای اتخاذ تصمیم نهائی به مجلسین تقدیم خواهد شد. لازم نیست جنابعالی مواد قانون اساسی را بخوانید آقای دکتر عاملی تهرانی بنده هم آنرا خوانده‌ام قانون اساسی راه ر کس که اینجا نشسته است خوانده و هر کس که اینجا نشسته بآن احترام میگذارد قانون اساسی که در این انحصار هیچ فردی نیست (احسن).

این اقدامات معنای آنرا دارد که در حل نهائی مسئله بحرین مجلسین ایران مرجع نهائی برای اتخاذ تصمیم خواهند بود.

اما از طرف دیگر وظیفه ماست که عوامل همه جانبه قضاوت را بادی و وسیع و واقع بینانه و با برداشتی متناسب با واقعیات جهان فعلی در اختیار شما نمایندگان محترم ملت قرار دهیم.

جای تأسف است که آقای پزشکپور بجای توجه به این نکته اساسی راه سفسطه را اختیار و اقدامات مقدماتی دولت را برای استفاده از امکانات ملل متحد حمل بر توسل به یک مرجع غیر ملی کرده‌اند. خیر آقای پزشکپور: در این

دولت هیچگاه تعطلی نداشته و نخواهد داشت (احسن). جای بسی تعجب است که از اظهارات شما چنین نظر میرسد که نمیخواهید هدفهای ملی ما در محیط آرام و سازنده و خالصی از سفسطه و مغلطه تأمین گردد و نمیخواهید که ریشه‌های استعمار در این منطقه خشک شود اما ملت ایران مصمم است که با همکاری برادران مسلمان خود در منطقه خلیج فارس آن استعماری را که قرن‌ها با آن مبارزه میکرد براندازد و طبق دستورات عالیله اسلامی که فرموده است (تعاونوا علی البسوا التقوی ولا تعاونوا علی الاثم و العبدان) و همچنین بفرموده دستور آسمانی (واعصموا بحبل الله جمیعاً و لاتفرقوا) با تعاون و همکاری برادران مسلمان خود امنیت و ثباتی را که لازمه رفاه و سعادت قاطبه مردم این منطقه است حفظ و تقویت کند و با استفاده از امکانات روز افزون خود آنان را در راه ترقیات اجتماعی و اقتصادی بیشتریاری نماید. اما شما که افکار سیاسی خود را در قالب‌های مخصوص و معطود قدیمی محدود کرده و به شعارهای شناخته شده دلخوش کرده‌اید متأسفانه با سیاست خاصی که در پیش گرفته‌اید دانسته و با ندانسته به بقای استعمار در این منطقه کمک میکنید و موجب نفاق و تفرقه میشوید. خیر آقای پزشکپور افکار شما بهیچوجه مورد قبول دولت و ملت ایران نبوده و راه شما جز داعیه‌های خیالی و رویائی بیش نیست (صحیح است) که نه تنها برای مبین ما و دنیای امروز رفعی ندارد بلکه ضررهای فاحش آن به بشریت در سطح جهانی نیز به اثبات رسیده است (صحیح است).

باری بیش از این وقت نمایندگان محترم را نمیگیرم و بار دیگر از یکایک شما میخواهم که در این قضیه حساس و خطیر یک دلریک جان ما را در اقداماتی که برای حفظ مصالح ملی خود در جهان متلاطم امروز لازمست یاری فرمائید (احسن).

ماطمینان داریم که اراده مردم بحرین بهر شکل تجلی کند اثرات صدسال جدائی و سیاست تحریک و تفرقه هیچگاه بیوند علائق دیرین مشترک ما را از هم نخواهد گسست (احسن) و هدف اصلی ایران آنست که این علائق همواره بر اساس اراده آزاد و ایمان و اعتقاد به سر نوشت مشترک ما پستوار باشد و مردم ما و آنسوی خلیج فارس که همه با الهام از اصول مقدس اسلام میتوانند آینده‌ای بهتر و مرفه‌تر برای

ساحت مقدس مجلس شورای ملی من صریحاً بشما اعلام میدارم که دولت شاهنشاهی ایران که خود از بنیانگذاران سازمان ملل متحد بوده و در جهان بر آشوب امروز همیشه پرچمدار صلح و صفا بوده و بدفعیات در مورد اختلافات دیگران و خطراتی که متوجه صلح جهانی بوده چون برادران حسمی از هیچگونه کوشش و مجاهدت در راه ایجاد دوستی و تفاهم بین دول و ملل خودداری نکرده است (صحیح است)، پیروی از اصول منشور ملل متحد را نه تنها با هدفهای بزرگ سیاست مستقل ملی خود مغایر نمیداند بلکه آمرا مکمل آن می شمارد. در مسئله بحرین هم با خصوصیاتی که همه میدانند باز راه منشور ملل متحد است که میتواند راهی امن و معقول برای حفظ مصالح عالیله ملت ایران و تأمین منافع مشترک مردم خلیج فارس باشد اما متأسفانه معلوم نیست که چرا شما با چنین احساسات عالیله دولت و ملت ایران مخالفت کرده و راه ورشهای بین المللی را که مورد قبول عموم کشورهای جهان است مغایر با سیاست مستقل ملی و حاکمیت ملی قلمداد کرده‌اید (صحیح است).

مگر سیاست مستقل ملی جز این اقتضاء میکند که دولت شاهنشاهی ایران بمنظور حفظ مصالح عالیله خود و تأمین صلح جهانی و ازین بردن استعمار هر راهی را که بنظرش منطبق با منافع ملت ایران و همگام با معتقدات صلحجویانه جهان امروزی است اتخاذ کند. مگر اصل حاکمیت ملی جز اینست که دولت آنچه را که منطبق با سیاست مستقل ملی دانسته است اعمال و اجرا نماید و آیا بنظر شما منشور ملل متحد با اصل حاکمیت دولت‌ها منافات دارد.

آقای پزشکپور: اگر شما از سیاست مستقل ملی و حاکمیت ملی چیز دیگری استنباط میکنید قطعاً در اشتباه هستید (صحیح است).

سیاست مستقل ملی ما بیش از هر وقت دیگر ایجاب میکند که در مورد بحرین برای تأمین هدفهای بزرگ و دراز مدت ملی خود باید به تنها مرجع جهانی که وجود دارد و حافظ و حامی اصول منشور ملل متحد است مراجعه کنیم و ما هم همین کار را کردیم. حال اگر معدودی عقیده دارند که بهتر بود این نوع مشکلات بدست حوادث سپرده شود و به آینده‌های دور و دراز واگذار گردد باید صریحاً بشما اعلام کنم که اینگونه روشهای منفی و غیر اصولی در کار بر نامه این

خوبش سازند مسائل خود را. فارغ از هرگونه مداخله استعماری جلوگیری کنند. استعمار باید بهرطریقی که باشد از خلیج فارس رخت بر بندد و روابط استعماری، بین ملل برادر هم کیش نیز بهرنحوی که باشد از میان برود (احسنست) شاهنشاه عالیقدر و دورانی پیش ما در این مورد صریحاً فرمودند که (گرفتن و حفظ کردن سرزمینی که مردم آن باشما ضدیت داشته باشند چه فایده خواهد داشت. قبل از هر چیز این عمل اشغال محسوب میشود و سیاست و فلسفه ما اینست که با اشغال و گرفتن سرزمینهای دیگر از طریق زور مخالف باشیم) پس حتی اگر نتیجه بررسیهای فعلی، مردم ایران را قانع نمود که برادران بحرینی ما نخواهند مسئله تحکیم علائق مادی و معنوی خود را با ما در قالبی نو بریزند درهای دوستی و محبت ایران را که خانواده طبیعی آنهاست همچنان برویشان باز خواهیم گذارد و در مسائل مربوط به پیشرفت و اعتدالی آنان فرقی بین آنها و هم‌میهنان دیگر خود قائل نخواهیم بود (صحیح است، احسنست).

باشد که این سیاست دور اندیشانه اعضای گوناگون خانواده اسلامی را در محیطی آزاد و فارغ از انزاف باردیگر متحد سازد و آنان را با همان سلاح معنوی که روزی دیانت اسلام را در اقصی نقاط جهان مستقر ساخت مجهز داند. شکی نیست که چنین سیاستی بیش از توسل به خاک و خون منافع ما و مردم بکر خلیج فارس را تأمین خواهد کرد (صحیح است) اوبر قدرت استادگی و توفیق ما علیه دشمنان خارجی به مراتب بیشتر خواهد افزود. شاید بعضی در فکر آن باشند که موضوع بحرین را بصورت مسئله و این مسئله را بشکل غائله و مشابه آبی برای حرکت آسیاب عوام فریبی و جاه طلبیهای شخصی و سوء استفاده از افکار پاک ملی مردم بکار برند ولی باید همواره بیدار باشیم استعمار در کارگردانی این وقایع کهنه کار و دارای تجربه فراوان است مبادا خدای نکرده دست آنان از آستین ایشان بی خبر از افسانه‌ها و ماجراها بدر آید (احسنست). بهر حال همانطور که قبلاً نیز توضیح دادم ساحت مقدس مجلس شورای ملی همواره مرجع ارزیابی کار دولت بوده خواهد بود. از اینرو با توضیحاتی که باستحضار نمایندگان محترم ملت ایران رسید رجاء واثق داریم که مجلس شورای ملی با رأی قاطع خود دولت را در راهی که پیش گرفته است تأیید خواهند فرمود.

امیدوارم توضیحات دولت برای نمایندگان محترم مجلس

شورای ملی مورد استفاده بوده و روشن کردن سیاست دولت شاهنشاهی سیاستی که همیشه دنبال آن بودیم سیاستی که چه داخلی و چه خارجی این دولت همیشه با خلوص نیت انجام داده و سیاستی که بدنبالهاش عظمت ایران است سیاستی که در صبحگاه دوهزار و پانصد سال تاریخ شاهنشاهی ایران را با آن عظمت نزدیک میکند آن سیاستی است که مادنبال میکنیم و آن سیاستی است که در این مجلس اکثریت و اقلیت آنرا تأیید میکند (صحیح است) (فراچورلو) - سیاست دولت مورد تأیید ملت ایران است (این بود عرایض بنده (حیدر صائبی) - اینها هم متوجه اشتباه خودشان شدند) بهر حال این بود عرایض بنده در این قسمت و این بود نکاتی که لازم بود دولت باستحضار خانمها و آقایان نمایندگان محترم مجلس برساند (احسنست).

رئیس - آقای دکتر عاملی بفرمائید.

دکتر عاملی - در ساحت مقدس مجلس شورای ملی استیضاح گروه پارلمانی حزب بان ایرانیست مطرح است متن این استیضاح تقدیم شده بموجب مقررات آئین نامه داخلی مجلس استیضاح کننده با استیضاح کنندگان حق دارند برای اینکه جواب دولت دقیق باشد متن استیضاح را مورد تجزیه و تحلیل قرار بدهند و نکات مورد نظر خودشان را تصریح کنند با استفاده از همین حق مفاد استیضاح که گوی میبم قلمداد شد تشریح شد و در اینجا تأکید و تشریح میکنم که میان متن استیضاح و فرمایشات دوست ارجمند و هر حزب بان ایرانیست سرور بزرگشکبور با توضیحاتی که عرض کردم هیچگونه مغایرتی نیست (اخلاقی - متأسفانه هست) و بسیار جای تأسف خواهد بود اگر چنین استنباطی شود بدیهی است چون متن توضیحات دقیق تر و گسترش یافته تر است دولت موظف است که با توضیحاتی که در تالی تشریح و توضیح استیضاح نامه داده شده است پاسخ بدهد و چنانچه ملاحظه فرمودید در این مورد جز یک اشاره بتعریف قشون کشی و نقل و انتقالات پاسخ دیگری داده نشد اینجا تأکید میکنم که نقل و انتقالات عبارت از حرکت نیروهای مسلح یک کشور در محدوده همان کشور است بنابراین مجلس انتظار داشت که دولت دقیقاً به آنچه که از او خواسته شده بود پاسخ بدهد (بکنفران نمایندگان - پاسخ داد و بیش از اندازه پاسخ داد)

در اینجا بهیچ وجه مسئله ماهیت افکار و اندیشه های حزب بان ایرانیست در دستور نبود و من بسیار از سه صدر جناب آقای رئیس که هم در من ایجاد حالت تحسین میکند و هم تعجب که چرا اجازه فرمودند که مطالبی خارج از متن استیضاح و خارج از دستور مطرح شود معذکات حزب بان ایرانیست همواره حاضر است در هر مرجعی که علاقمندانی مثل شما خواهند افکار و نظر بایش مطرح شود افکار و نظریاتشرا مطرح کند و در برابر هر نوع شبهه ای از این قبیل پاسخگوئی کند (فولادوند) - اینهم خارج از دستور است (ولی در دستور مجلس امروز چنین مسئله ای نبود مقایسه بانها با یکدیگر متأسفانه قیاس مع الفارق بود بان بریسیم یک پدیده استعماری مخلوق استعمار است برای اینکه منطقه خاور میانه را یک بازار اسلحه تبدیل کند اما بان ایرانیست ندای حق طلبی ندای وحدت طلبی ملت ایران است (فراچورلو) - اسم را عوض بفرمائید مشکلات رفع میشود) در هر حال چون این موضوع مطرح نیست وارد نمیشوم (پورباثی) - اسم را عوض بفرمائید مشکلات رفع میشود) در هر حال این مسائل در دستور نیست (فراچورلو) - خود جناب عالی مطرح فرمودید (این حد اقل پاسخ لازم بود به آن مطالب غیر دستوری که متأسفانه جناب آقای نخست وزیر مطرح فرمودند اما نکته ای که ظاهر آن نظر ایشان مغایرتی در متن استیضاح نامه با توضیحات من بنظر رسیده است اجازه میخواهم که روشن بکنم عرض کردم که ما مخالف نیستیم که مسائل ملی خودمان را بر جمعی بین المللی و سازمان ملل متحد احاله کنیم ولی در هر شرایطی که اینکار انجام بگیرد آنرا وافی بمقصد نمیدانیم و از جمله احاله نظر مردم بحرین در شرایطی که استعمار کاملاً استقرار دارد مورد قبول ملت ایران نیست (حیدر صائبی) - پس چکار کنیم آقای هی ایراد گرفتن که نتیجه ندارد) اشاره فرمودند در تشریح نظرات خودشان که سیاستهای استعماری کوششهایی برای تقلیل نسبت جمعیت کرده است منم در تشریح سیاست مستقل ملی بهمین نکته اشاره کردم منتها آنچه را که ایشان در تعریف سیاست ملی فرمودند حکم کلیات داشت شاید گناه گروه پارلمانی ما این است که این کلمات را شکافته و به نتایج بزرگ عملی رسیده است که بعضی از آقایان توجه فرمودند و راه حل میخواهند سیاست مستقل ملی ایجاد میکنند که اگر سیاست استعماری به تغییر ترکیب جمعیت پرداخته سیاست مستقل

ملی باید با روشهای مناسب از دگرگونی این تغییر جمعیت بضرر عنصر ایرانی جلوگیری کند در مورد اینکه استعمار انگلیس برای خودش خیالات و تصوراتی دارد بطور مشروح این تصور و توهم را مورد بررسی قرار دهم و جوابهای لازم را بر عرض رساندم و اما اینکه گفته شده است که مرجع سازمان ملل متحد یک مرجع بین المللی است این صحیح است (دکتر مین) - موضوع هم بین المللی است ولی مرجع ملی با مرجع بین المللی فرق دارد اما منشور میل متحد را فرمودید واضح است منشور ملل متحد را هر یک از ملتها بموجب استفاده از حق حاکمیت خودش تصویب کرده همانطور که عرض کردم آنچه که در دستور نبود بررسی و سنجش افکار حزب بان ایرانیست راجع به این باسخی عرض میکنم ولی حزب بان ایرانیست حاضر است راجع به افکار و عقاید خودش بهر شبهه ای در این مورد پاسخ بگوید من خیلی متأسفم که جناب آقای نخست وزیر مسئول دولت باشک و تردید میکویند که مبدا دست استعمار از آستینی در داخل بیرون بیاید (فراچورلو) - سابقه زیاد داشته است) خیلی جای تأسف است ولی بهر حال آنچه که ما اطمینان داریم این است که حزب بان ایرانیست جز بر اندیشه های ایران پرستانه و جز کوشش در راه پاس درفش شاهنشاهی منظور و هدفی ندارد و در این مورد مانند تمام موارد دیگر آینده قضاوت خواهد کرد (عباس میرزائی) - خیلی ها این کلمه آینه را گفتند ولی آینه و تاریخ نشان داد که بعلمت ایران خیانت کردند (بهر حال تاریخ نشان خواهد داد با آینه نشان خواهد داد فرق دارد آنچه که در دستور امروز مجلس است استیضاحی بود که با توضیحاتی که عرض کردم گروه پارلمانی حزب بان ایرانیست بجواب خودش نرسید.

رئیس - جناب آقای نخست وزیر بفرمائید.

امیر عباس هویدا (نخست وزیر) - جناب آقای رئیس حتماً نماینده محترم نماینده بان ایرانیست از نظرات خانمها و آقایان نتیجه گیری کرده اند خیلی از قسمت ها را که در عرایض من بود فوراً بخودشان چسباندند من نجسباندم خودشان چسباندند آزادند دولت وظایفش را انجام میدهد فرمودند که در هر مجمعی حاضرند نظریات خودشان را اظهار کنند چه مجمعی بهتر و بالاتر از این مجمع است که نمایندگان ملت ایران حاضر هستند اگر ملت ایران اینجا اینها را قبول ندارد من چه تقصیری دارم (صحیح است) آقای بزرگشکبور

فروردین فرمایشاتی کردند متن استیضاح نامدشان قرائت شد فرمایشات آقای عاملی هم اینجا یادداشت شد اگر در این بین تغییر ندهند چون معمولاً و کیلی میتوانند تقاضا کند و نظریات خودش را تغییر بدهد خود آقای بزشکپور هم بعضی چیزها را تغییر داد اگر تغییر ندهند این دو نطق را قرائت بفرمایند بنده بقضوات خودشان میگذارم که نطق اول آقای بزشکپور چی بود و نطق آقای عاملی چه بود و خودشان نتیجه گیری خواهند کرد که چه تغییراتی در این نظریات داده شده وجه نکاتی در اینجا گفته شده است و او ایشان چه گفته اند همه اینها را بیاد داریم راجع به وطن پرستی باز هم اینجا خدمتتان عرض میکنم انحصار من نکند می گویند ۲۸ سال است وطن پرست هستند بنده هم الان ۵۱ سال دارم و از آن روزی که خاطر من است وطن پرستم انحصار من هم نیست خانمها و آقایان هم مخصوصاً خانمها که خیلی نشان کمتر است و آقایان هم من هستند قدری هم شاید بیشتر و اینها هم وطن پرستی شان کمتر از شما نیست آقای عاملی خودتان را از جامعه ایرانی طرد نکنید بهیچ وجه علاقه ندارم که شما واقعاً از یک چهار چوب ملی خارج بشوید نظریات مختلف است من در مجلس همیشه اذعان کرده ام و من خودم بارها عرض کرده ام ما می آئیم اینجا شما انتقاد می کنید قبول داریم و با کمک هم و همکاری هم کارهای بسیار عظیم انجام داده ام در خودتان خطی نکشید روزی که کشور ما چند سال دیگر امیدواریم کشور توسعه یافته ای باشد چون مسائل مهممان حل شده زندگی مرفه تر و بهتر و هم بستگی و برادری یک واحد در خلیج فارس همه با هم برادر در آرزوی پر عظمت کاری نکنید که شما را با انگشت نشان بدهند که در ساختن ایران شریک نبودید کاری کنید که در ساختن آن ایران شما هم سهمی داشته باشید بنده علاقه دارم که شما هم سهمی داشته باشید دولت عرابش را کرد دولت نمی تواند برای اینکه جناب عالی و همکاران را راضی کند موجودیت مملکت را فراموش کند دولت وظیفه دارد سیاستهای درازمدتی را داشته باشد دولت از هر عالی قدرش الهام میگیرد و وظیفه اش را انجام میدهد و در مسائل داخلی مان بر خوردار از یک گروه قوی حزبی و در مسائل دفاعی و خارجی بر خوردار از تمام مجلس بلکه منهای پنج نفر هست جناب آقای رئیس دولت تقاضای رأی اعتمادی کند (احسن - احسن).

رئیس - بنده خواستم توجه همکاران محترم را به

نکته ای جلب کنم اینجا صحبت شد ممکن است نمایندگان در نطقی که اینجا می کنند بعداً تغییری بدهند خواستم جناب آقای نخست وزیر را مطمئن کنم چنین سابقه ای نبوده است منتهی چون مطالبی که اینجا گفته میشود بوسیله تسنونیستی نوشته میشود گاهی ممکن است کلماتی اشتباه نوشته شود و با در موقع چاپ کلماتی اشتباه چاپ بشود در چنین مواردی است که به تقاضای نماینده اشتباهات اصلاح میشود.

۴- ابراز اعتماد به دولت جناب آقای امیر عباس هویدا

رئیس - آقای رامبد بفرمائید.

رامبد - جناب آقای رئیس، همکاران محترم، بطور قطع با خاطردارند روزی که جناب آقای وزیر امور خارجه گزارش دولت را مبتنی بر اقدامات و سیاست متخذ دولت پیرامون موضوع مورد بحث بعرض ساحت مقدس مجلس شورای ملی رسانیدند اینجناب بنسباً بوظیفه و سمتی که دارم نظرات حزب مردم را بطور کلی اعلام داشتم و چون جناب آقای نخست وزیر اکنون تقاضای رأی فرمودند اجازه میخواهم با تأیید عین آن مطالب و تکرار این موضوع که حزب مردم دولت را درقبال دول بیگانه همواره مورد تقویت و حمایت قرار میدهد (احسن) (عباس میرزائی - آفرین، به وطن پرستی شما) به این جهت در این مورد از اقدامات دولت در جهت استفاده از مقامات سازمان ملل متحد برای تعقیب دعای و تأمین منافع کلی پشتیبانی میکند (احسن) (حیدر صائی - تشخیص سیاسی شما در این مورد خیلی خوب است) (کاظم مسعودی - ما هم در این مورد احسن گفتیم) ناگزیر بعرض این توضیح هستم رأی مثبتی که نمایندگان محترم حزب مردم امروز در این مورد خاضع بدولت میدهند بهیچ وجه تفسیری بر تأیید موارد و مسائل و برنامهها و اقدامات دولت که تاکنون بکرات مورد ایراد و انتقاد حزب مردم قرار گرفته نخواهد بود (صحیح است).

رئیس - آقای مهندس ارفع بفرمائید.

مهندس ارفع - هم مسلکمان ارجمند همکاران عزیز در موقعیکه آقای دکتر عاملی مفاد استیضاح نامه خود را در اینجا قرائت میکردند در اثر باره ای منفکرانی که در مجلس روی داد همکار ارجمند من جناب آقای رامبد اشاره به این نکته فرمودند که اکثریت باید اجازه سخن و صحبت را با اقلیت بدهد (دکتر رهنوردی - بهتر از این چه بود هر چه می خواستند

گفتند) بشهادت همکاران ارجمند تمام تلاش مادر دورانی که افتخار خدمتگزاری را در مجلس دارم معروف بدان حقیقت بوده که محیطی کاملاً آزاد برای انتقاد همکاران اقلیت خود فراهم کنیم (صحیح است) و هدایتشان بدهیم باینکه در این مجلس اکثریت مطلق در دست حزب ایران نوبین است معذک آنقدر احترام با آزادی و آزادی بیان در این مملکت زیاد است که هرگونه انتقاداتی که از طرف اقلیت شده است با روی باز قبول کرده ایم و میدانم را بدست اقلیت برای ابراز عقاید و نظریات خودشان داده ایم ولی متأسفانه آقای دکتر عاملی که خود را مردی روشنفکر و طرفدار آزادی باید بدانند در بیاناتی که در اینجا کردند ایرادی بدولت وارد کردند که چرا دولت جلوی روزنامهها و مقالاتی را که در زمینه بحرین نوشته میشود نمیگیرد (دکتر المونی - آقای مهندس ارفع مطبوعات آزادی کامل دارند) بنده متأسفم که چرا چنین بیانی از طرف جناب آقای دکتر عاملی که باید حقا طرفدار آزادی بیان و قلم باشند بعمل آید ما بمطبوعات در این مملکت احترام میگذاریم (صحیح است) ما بعقاید و افکار در این مملکت احترام میگذاریم (صحیح است) ما نمیخواهیم محیط خفقان آوری در ایران ما بوجود بیاید و حکمفرمایی کند (دکتر متین - مطبوعات حقایق را مینویسند) از این جهت دولت بهیچوجه من الوجوه نباید نسبت بمندرجات روزنامهها اعمال نفوذ کند و آزادی عقیده باید تأمین باشد ما در این مجلس سکوت را غالباً بحدی رسانیده ایم که برای بعضی رفقای اقلیت مادر ضمن بیاناتشان و شاید برای شنوندگان دیگر و کسانی که در محیطی خارج از اینجا هستند حتی این توهم پیش آمده که نیات آنها که همراه با سکوت ما بوده مورد تأیید مجلس است در حالیکه بهیچوجه چنین نیست و نباید از این سکوت سوء تعبیر بعمل بیاید (قراچورلو - این منات اکثریت است) بنده توجه بمسائل و مطالبی که در اینجا بیان شده بطور دقیق کردم و تمام آقایان و خانمها دلایل دولت و انتقادات آقای دکتر عاملی را در اینجا شنیدند و ما خوشوقت هستیم که نمایندگان بان ایران نیست در طول زمان کوتاهی که فرصت داشتند توانسته اند تجدید نظری در نظریات اولیه خودشان بکنند و از خداوند می خواهیم که این نیش را بایشان در آینه بیشتر عطا کند که تجدید نظر کلی در نظریات خود بفرمایند بنده خدمت آقایان

باید عرض کنم ردیف کردن عبارات و جملات و کلمات مسجع و مقفی و بسیار بر طوطی شاید کار بسیار آسانی باشد اما اگر حقیقتی در جوف این کلمات وجود نداشته باشد به پیشبزی ارزش ندارد آنچه که می تواند واقعیت را ارزیابی و جایگزین کند آن حقیقت است و بس بهر حال آقایان در مطالبی که چند روزی که گزارش آقای وزیر خارجه مطرح بود و چهار روز که استیضاح مطرح است بیان فرمودند چون پاسخ کافی از طرف جناب آقای نخست وزیر داده شده بنده بهیچ وجه خود را نیازمند به این نمی دانم که در آن زمینه صحبتی کنم ولی باید به همکاران مجلسی خود عرض کنم اساس مسئله بر این است که ما بتوانیم اولاً واقع بین باشیم ثانیاً با توجه بواقع بینی مشکلات را مرتفع و عملاً خدمتی در راه رفاه مردم در راه پیشرفت اجتماع در راه وحدت این مملکت و در راه خواسته های بزرگ شاهنشاه ما که اگر در این کشور نمونه کامل وطن پرستی نمونه کامل فداکاری نمونه کامل از خود گذشتگی بخواهیم ارائه کنیم شخص معظم له است (صحیح است) انجام بدهیم و تنها ارائه جملات و شعارها کافی نخواهد بود ما باید کاری کنیم که بتوانیم قدمی در راه رفاه مملکت برداریم و مصالح عالی مملکت را در نظر بگیریم آقایان رفقای عزیز من شما افتخار می کنید که یکدیگر را با کلمه سرور خطاب کنید.

رئیس - آقای مهندس ارفع این مطالب که فعلاً مطرح نیست دولت تقاضای رأی اعتماد کرده است.

مهندس ارفع - ولی حزب ما، نخست وزیر ما و وزرای کابینه ما و کسانی که امروز از طرف حزب ما مأموریت انجام مشاغل و مسئولیت هائی در این مملکت دارند بزرگترین افتخار آنها این است که خدمتگزار خلق باشند نه سرور مردم سروری مردم در خدمتگزاری خلق است ما باید این افتخار را داشته باشیم که تا بگویند خدمتگزار مردم نه سرور (مؤید امینی - در این صورت همه باید بجز مردم بیاند) (معیری - شما عضو حزب ما هستید) بنده خیال میکنم نباید بیش از این وقت مجلس را بگیریم از این جهت عرض میکنم که اقدامات دولت از طرف حزب اکثریت مورد تأیید کامل است و باین دارم دولت با رأی اعتماد قاطعی از مجلس بیرون خواهد رفت و از همین لحظه توفیق خدمتگزاری بیشتری را برای دولت از خداوند استعاذه و مسئلت میکنم (احسن - احسن).

رئیس - نسبت به سیاست دولت راجع به بحرین رأی اعتماد گرفته میشود و این رأی باورفته است.

(اسامی نمایندگان بترتیب آتی وسیله منشی آقای مهندس صائبی در محل نطق اعلام و اخذ رأی بعمل آمد)

آقایان: مهاجرانی - دکتر مهدوی - دکتر متین - مهندس معتمدی - دکتر صفائی - موسوی - مافی - دکتر یگانگی - تیمسار نکوزاد - مهندس عدل - فولادوند - دکتر رفعت - زرگر زاده - شاهنده - دکتر شریعت - اخلاقی - اولیاء - ارسنجانی - دکتر برومند - بوشهری - جوادی - خانم جهانبانی - ظفر - دکتر خطیبی - حی - دکتر حبیب‌اللهی - سعید وزیری - مهندس ریاحی - کمالوند - ادیب سمعی - دکتر مدرسی - دکتر درودی - عامری - شهرستانی - رضوی - مهندس قادر بناه - محسنی مهر - خانلر قراچورلو - مهندس اسدی سمیع - بهادری - معیری - دکتر موقفی - کلانتر هرمزی - غلام نیاکان - توسلی - امیر احمدی - دکتر ستوده - موقر - ساکینیان - دکتر اسفندیاری - ریگی - خانم زاهدی - مروتی - ابوز - اصولی - ماهیار - دکتر بهبهانی - مهندس بهرام زاده - دکتر مهندس بهبودی - دکتر دادفر - صدقیانی زاده - دکتر میرعلاء - دبیم - مرتضوی - دکتر خیر اندیش - مهندس زرآور - شیخ الاسلامی - مصطفوی نائینی - دکتر مدنی - صادق سمعی - محدث زاده - ملک افضلی - سلیمانی - مانی - دانشمند - سلیمانی کاشانی - یوسفی - جوانشیر - تیمسار وحدانیان - مهندس بریمانی - صادقی - دکتر رفیعی - مهندس برومند - دکتر معزی - دکتر رضوانی - سرتیب پور - دکتر بیت عظیمی - موسوی ماکوئی - دکتر فریود - خانم تربیت - جهانشاهی - دکتر وفا - صائبی - خواجه نوری - دکتر امامی خوئی - اهری - دکتر خسروی - دکتر رهنوردی - قراچورلو - کورس - شکیبا - مهندس بهبودی - فرهادپور - شاخوئی - تهرانی - عباس میرزائی - روستا - دکتر زعفرانلو - نامنی - صائب قاضی زاده - کاسمی - مهندس معینی زنده - امامی رضوی - خانم سعیدی - کیوان - پور بابائی - فروتن - دکتر المونی - مهندس فروهر - مهندس ارفع - مهندس معینی - دکتر بقائی زدی - امام مردوخ - بهنیا - پردلی - دکتر معظمی صالحی - دکتر صاحبقلم - دکتر اعتمادی - دکتر بزدان بناه - بختیاری پور - ضیاء احمدی - مهندس ریاضی - جاماسبی - پدرامی - پروفیسور مخیر فرمند - مهندس جلالی نوری - مجد - فخر طباطبائی - مهندس سهم‌الدینی - دکتر ملکی - حقشناس - ملکراده آملی - انشاء - دکتر عدل طباطبائی - مهندس کیا - دکتر ضیائی - مریدی - مهندس کیا کجوری - دکتر بر تو اعظم - ایلخانی پور - دکتر گیان - مرندی - دکتر خزائی - مهندس زنجانی - بدر صالحیان - پزشکی - دکتر گایک - دکتر رشتی - دکتر نجیمی - طباطبائی - داود امینی - دکتر سعید - رضازاده - دکتر حکمت - دکتر مهذب دکتر عاملی - پزشکیور - دکتر فریور - دکتر طالع .

(آراء مأخوذه شماره شد نتیجه بقرار زیر اعلام گردید)

آراء موافق ۱۹۹ رأی .

آراء مخالف ۴ رأی .

رئیس - مجلس شورای ملی با ۱۹۹ رأی موافق و ۴ رأی مخالف نسبت به سیاست دولت در مورد بحرین رأی اعتماد داد .

موافقین - آقایان: مهاجرانی - دکتر مهدوی - دکتر متین - مهندس معتمدی - دکتر صفائی - موسوی - مافی - دکتر یگانگی - تیمسار نکوزاد - مهندس عدل - فولادوند - دکتر رفعت - زرگر زاده - شاهنده - دکتر شریعت - اخلاقی - اولیاء - ارسنجانی - دکتر برومند - بوشهری - جوادی - خانم جهانبانی - ظفر - دکتر خطیبی - حی - دکتر حبیب‌اللهی - سعید وزیری - مهندس ریاحی - مهندس یار محمدی - شیخ بهائی - خانم ابتهاج سمعی - رامید - مهندس صائبی - دکتر وحیدنیا - بورساطع - دکتر کلالی - مهندس اردلان - اسدی - روحانی - دکتر صالحی - مبارکی - مهندس عترت - دکتر محقق - دکتر امین غنی - عجم - خانم بزرگنیا -

موسودی - مهندس عطائی - دکتر قهرمان - دکتر شفیع امین - مهندس اخوان - مهرزاد - فضائی - مهندس پروشانی - فیمی - تیمسار هاشمی - دکتر کفائی - کمالوند - ادیب سمعی - مدرسی - دکتر درودی - عامری - شهرستانی - رضوی - مهندس قادر بناه - محسنی مهر - خانلر قراچورلو - مهندس اسدی سمیع - بهادری - معیری - دکتر موقفی - کلانتر هرمزی - غلام نیاکان - توسلی - امیر احمدی - دکتر ستوده - موقر - ساکینیان - دکتر اسفندیاری - ریگی - خانم زاهدی - مروتی - ابوز - اصولی - ماهیار - دکتر بهبهانی - مهندس بهرام زاده - دکتر مهندس بهبودی - دکتر دادفر - صدقیانی زاده - دکتر میرعلاء - دبیم - مرتضوی - دکتر خیر اندیش - مهندس زرآور - شیخ الاسلامی - مصطفوی نائینی - دکتر مدنی - صادق سمعی - محدث زاده - ملک افضلی - سلیمانی - مانی - دانشمند - سلیمانی کاشانی - یوسفی - جوانشیر - تیمسار وحدانیان - مهندس بریمانی - صادقی - دکتر رفیعی - مهندس برومند - دکتر اسدی - معزی - دکتر رضوانی - سرتیب پور - دکتر بیت منصور - دکتر عظیمی - موسوی ماکوئی - دکتر فریود - خانم تربیت - جهانشاهی - دکتر وفا - صائبی - خواجه نوری - دکتر امامی خوئی - اهری - دکتر خسروی - دکتر رهنوردی - قراچورلو - کورس - شکیبا - مهندس بهبودی - فرهادپور - شاخوئی - تهرانی - عباس میرزائی - روستا - دکتر زعفرانلو - نامنی - صائب قاضی زاده - کاسمی - مهندس معینی زنده - امامی رضوی - خانم سعیدی - کیوان - پور بابائی - فروتن - دکتر المونی - مهندس فروهر - مهندس ارفع - مهندس معینی - دکتر بقائی زدی - امام مردوخ - بهنیا - پردلی - دکتر معظمی صالحی - دکتر صاحبقلم - دکتر اعتمادی - دکتر بزدان بناه - بختیاری پور - ضیاء احمدی - مهندس ریاضی - جاماسبی - پدرامی - پروفیسور مخیر فرمند - مهندس جلالی نوری - مجد - فخر طباطبائی - مهندس سهم‌الدینی - دکتر ملکی - حقشناس - ملکراده آملی - انشاء - دکتر عدل طباطبائی - مهندس کیا - دکتر ضیائی - مریدی - مهندس کیا کجوری - دکتر بر تو اعظم - ایلخانی پور - دکتر گیان - مرندی - دکتر خزائی - مهندس زنجانی - بدر صالحیان - پزشکی - دکتر گایک - دکتر رشتی - دکتر نجیمی - طباطبائی -

داود امینی - دکتر سعید - رضا زاده - دکتر حکمت - دکتر مهذب - مهندس اربابی .

مخالفین - آقایان:

دکتر عاملی - دکتر طالع - دکتر فریور - پزشکیور

رئیس - آقای نخست وزیر بفرمائید .

امیرعباس هویدا (نخست وزیر) - جناب آقای رئیس ، از رأی اعتماد در باره راهی که بمنظور حل مسألت آمیز مسئله بحرین از طریق مراجعه به دبیرکل سازمان ملل متحد برای کسب تمایل مردم بحرین مطرح گزارش دبیر کل در شورای امنیت بدولت داده شد ، متشکرم و همانطور که بنجالوینم دولت دارای رأی اعتماد بوده و انجام وظیفه میکنند مسلماً میدانند که سالها رأی اعتماد خواهد داشت (احسنت) .

۵- اعلام وصول و قرائت نامه‌های مربوط بدولایحه قانونی از مجلس سنا

رئیس - لوابیحی از مجلس سنارسیده است برای اطلاع مجلس قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۱۰ (کشور) درقبال لایحه شماره ۲۶۵۴۴ مورخ ۲۱/۸/۱۳۴۸ دولت راجع باجازه اجرای تبصره ۶۷ قانون بودجه سال ۱۳۴۲ کل کشور در مورد افسران و همردیفان ژاندارمری کل کشور و شهر بانی کل کشور که ضمن مرقومه شماره ۲۶۷۷۹/۴۸۷ ل ق مورخ ۱۲/۱۱/۱۳۴۸ از آن مجلس محترم بمجلس سنا ارسال شده بود در جلسه روز دوشنبه ۳۱ فروردین ماه ۱۳۴۹ مطرح و تصویب مجلس سنا رسید .

اینک لایحه قانون مزبور جهت اخذ رأی نهائی بضمیمه ایفاد میگردد . رئیس مجلس سنا - جعفر شریف‌آمانی

رئیس - رأی نهائی نسبت باین لایحه در جلسه آینده گرفته میشود .

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۱۰ (کشور) درقبال طرح قانونی راجع به تمدید مهلت مقرر در ماده ۱۰ قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷/۹/۷ که ضمن مرقومه شماره ۵۲۹/۲۹۳۸۹ ل ق مورخ ۲۱/۸/۱۳۴۸ از آن مجلس

رئیس - اصلاحات مجلس سنا به کمیسیونهای مربوط
ارجاع میشود .

۶- ختم جلسه

رئیس - چون فعلا مطلب دیگری در دستور نداریم
جلسه امروز را با اجازه خانمها و آقایان ختم می‌کنیم تاریخ
و دستور جلسه آینده بعداً با اطلاع همکاران محترم خواهد رسید.
(در ساعت ۱۵ و ۱۱ دقیقه صبح جلسه ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

محترم بمجلس سنا ارسال شده بود در جلسه روز دوشنبه ۳۱
فروردین ماه ۱۳۴۹ مطرح و با اصلاحاتی در عنوان و متن بتصویب
مجلس سناریسید .

اینک طرح قانونی مزبور جهت تصویب مجدد آن
مجلس محترم بضمیمه ایفاد میگردد .

رئیس مجلس سنا - جعفر شریف‌امامی